

Offentlig ettersyn -rekreasjonsløyper for skuterkjøring i Rana Kommune

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for miljø, plan og ressurs		13.12.2018

Rådmannens innstilling

Med hjemmel i motorferdselloven og etter reglene for høring i plan- og bygningsloven § 11-14, legges forslag til endring av lokal forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter på følgende punkter ut til offentlig ettersyn i 6 uker fra annonsedato:

- endring av to snøskuterløyper, med kart, konsekvensutredning
- endring av antall løyper ved at løype 2 slettes
- endring av § 7 hvor det er lagt til et nytt andre ledd i bestemmelsen, og de øvrige er forskjøvet
- endring av § 4, slik at sjuende ledd flyttes til § 5 og den får et nytt siste ledd
- endring av § 5, slik at den får et nytt åttende ledd
- endring av § 12

I tillegg foreslås det å gjøre flere mindre rent redaksjonelle endringer i forskriften.

De konkrete endringene som her legges ut til høring er:

1. Endring av trasé på løype 1: Umbukta – grense Sverige
Ny ordlyd er:

«Løypen vil gå mellom eksisterende parkeringsplass ved Røde kors-hytten i Umbukta, krysse Glonkabekken hvorpå den fortsetter ca. 200 meter rett fram før den svinger mot sør og fortsetter tvers over isen til riksgrensen.

Fartsgrensen for løype 1 er 30 km/t. Det er forbudt å stoppe i løypen.

Løypa er åpen for kjøring til og med 15. april av hensyn til reindriftsnæringen.»

2. Endring av trasé løype 3: Østerdal – Litjumvatnet
Ny ordlyd er:

«Løypen følger anleggsveien fra Østerdal fram til Langtjønnna, langs land ved Båtstrandlandet, over isen øst for Storholmen hvor den svinger tvers over isen og går langs land på østsiden av Kallvatnet, krysser Kvepsendalsbukta, opp Litj-Umdalen (mellom Nordre Litj-Umfjellet og Bledikvatnet) fram til Litjumvatnet. Løypen vil i starten

være sammenfallende med den traséen som i dag brukes av hytteeiere i området (anleggsveien).

Fra Østerdal til Lapsettjønnna settes fartsgrensen til 60 km/t. Mellom Lapsettjønnna og Langtjønnna settes fartsgrensen til 30 km/t, fordi området ved Steptjønnna er trekkområde for rein. Fra Langtjønnna og til Kvepsendalsbukta settes fartsgrensen til 60 km/t. Fra Langtjønnna og til Kvepsendalsbukta settes fartsgrensen til 60 km/t. Fra Kvepsendalsbukta til Bledikvatnet er fartsgrensen 30 km/t. Fra Bledikvatnet til Litjumvatnet er fartsgrensen 50 km/t.

Løypen er åpen for kjøring til og med 15. april av hensyn til reindriftsnæringen og naturmangfoldet.»

3. Løype 2 slettes i sin helhet.

4. § 7 andre ledd har følgende ordlyd:

«Løypene skal stikkes i tråd med kartfestet trasé, men kan avvike med inntil 15 meter der det er nødvendig for å sikre en funksjonell og sikker løypetrasé.»

De eksisterende bestemmelsene i § 7 er forskjøvet nedover slik at tidligere andre ledd i bestemmelsen er nå nytt tredje ledd osv.

5. Ny § 4 har fortsatt 8 ledd, men tidligere sjuende ledd blir flyttet til § 5 og den får et nytt åttende ledd (bokstav h) slik at den nå er slik:

- a) *Løypenettet åpnes tidligst 1. januar og stenges senest 5. mai. Traséer som berører kalvingsområder og/eller sentrale seinvinterbeiter skal stenges senest 15. april. I år det ikke er rein i de aktuelle kalvingsområder og/eller senvinterbeiter, kan kommunen etter samtykke fra reindriftsnæringen, holde løypen(e) åpne lenger. For utsettelse av tidspunktet for stenging utover 25. april i kalvingsområder, må det sendes begrunnet søknad til Fylkesmannen.*
- b) *Åpning og stenging kunngjøres på kommunens hjemmeside og i lokal dagsavis.*
- c) *Det er ikke tillatt med kjøring i tidsrommet mellom kl. 23.00 og 07.00.*
- d) *Kommunen kan stenge løypenettet med umiddelbar virkning dersom det oppstår forhold som gjør det nødvendig.*
- e) *Kommunen skal stenge hele eller deler av løypenettet dersom reinbeitedistriktet ber om dette av hensyn til reindriften.*
- f) *Fylkesmannen kan bestemme at forbud mot kjøring i løypene skal gjelde andre tidsrom, for hele kommunen eller særskilte områder, når det anses nødvendig for å ivareta reindrifts- eller viltinteresser, eller andre interesser som*

motorferdselloven skal ivareta, jf. forskrift for bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag § 9 første ledd, annet punktum.

- g) Steder med kort avstand (<50 m) mellom løypen og bebyggelse (hus/hytter) kan kreve støyskjerming. Løypen(e) kan ikke åpnes før avtalt støyskjerming er gjennomført. Dette gjelder støyomfintlige bygg i rød sone der beboerne har krevd skjerming.*
- h) I forbindelse med større arrangementer, som f.eks. Blå vägen-rennet, isfiskekonkurranser o.l., kan kommunen stenge løypene.*

6. § 5 får nytt 8. ledd som får denne ordlyden:

«Fører av snøskuter har alltid vikeplikt for skiløpene/annen ferdsel. Reglene i motorferdselloven m/forskrift, samt reglene i forskrift om kjøring med motorvogn i terrenget og på veg ikke åpen for alminnelig ferdsel, gjelder i tillegg til reglene for kjøring i løypene.»

7. Ny § 12 får ny ordlyd:

«§ 12 Straffeansvar

- a) Det vises til motorferdsellovens § 12 (straffeansvar): «Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne lov eller forskrifter, regler eller vilkår fastsatt i medhold av loven, eller medvirker hertil, straffes med bøter.»*
- b) Overtredelse av motorferdselloven med tilhørende nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag, kan føre til anmeldelse.*

Saksopplysninger

Lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven) § 4a. og forskrift 15. mai 1988 nr. 356 for bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag (motorferdselforskriften) § 4a. med departementets merknader, gir kommunen hjemmel til å fastsette snøskuterløyper til kjøring på vinterføre i forskrifts form.

Det fremgår av motorferdselforskriften § 4a. at vedtakskompetansen er lagt til kommunestyret. Snøskuterløypene skal fastsettes i henhold til motorferdselforskriften, jf. departementets merknader til motorferdselforskriften § 4a. Slik lokal forskrift for snøskuterløyper ble fastsatt av kommunestyret i Rana den 20.03.2018 og er iverksatt.

Den lokale forskriften omfatter, før forslag om endringer, som her sendes ut på høring, følgende løyper:

- Løype nr. 1: Umbukta - grense Sverige
- Løype nr. 2: Umbukta - Fisklausvatnet
- Løype nr. 3: Østerdal - Kallvatnet - Kvepsendalsbukta
- Løype nr. 4: Andfjellet - Virvassdammen
- Løype nr. 5: Brøytetasjonen Melfjellet - kommunegrense Rødøy

Lokal forskrift med tilhørende kart finnes som vedlegg i saken.

De prosessuelle kravene

De prosessuelle kravene i forvaltningsloven kapittel VII om forskrifter gjelder for kommunens utarbeidelse og vedtak av snøskuterløyper med bestemmelser. De grunnleggende kravene i forvaltningsloven om utredning, varsling, uttalelse, formkrav og kunngjøring skal altså være oppfylt. Fordi snøskuterløyper innebærer en arealdisponering som berører potensielle interessekonflikter, og for å sikre at berørte interesser i så stor grad som mulig kommer til orde og blir hørt, er det ved opprettelse av snøskuterløyper i tillegg prosessuelle regler som går lengre enn forvaltningslovens grunnleggende krav:

- Forslaget til snøskuterløyper (kart og forskrift) skal sendes på høring som beskrevet i plan- og bygningsloven § 11-14.
- Kommunen skal kunngjøre vedtak etter reglene i plan- og bygningsloven § 12-12 fjerde og femte ledd.

Bakgrunn for forslag til endringer

Rana kommune v/kommunestyret vedtok 08.11.16, (sak 76/16) «Forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter, Rana kommune.»

Prosessen i etterkant av vedtaket har vært omfattende.

20. mars 2018 vedtok kommunestyret å åpne fem løyper for rekreasjonskjøring. De fem er:

1. Umbukta – Riksgrensen
2. Umbukta – Fisklausvatnet
3. Østerdal – Kvepsendalsbukta
4. Andfjell – Virvassdammen
5. Melfjellet – grense Rødøy

Kommunestyrets vedtak av 20. mars 2018 ble påklaget.

Kommunestyret behandlet klagesakene den 15.11.2018 og gjorde følgende vedtak:

1. *Rana kommune tar klagen fra Snorre Petersen om formelle feil ved fastsettelse av løype 1 til følge og opphever vedtaket.*

Kommunestyret ber administrasjonen korrigere de formelle feil og fremme ny korrigert trasè for løype 1.

2. *Rana kommune tar klagen på løype 2 fra Mattilsynet til følge og opphever vedtaket.*
3. *Rana kommune ser ikke at det er kommet fram momenter i klagen på løype 3, 4 og 5 som gjør at vedtaket bør endres.*
4. *Klagene sendes til Fylkesmannen for endelig avgjørelse.*

Redegjørelse for forslag til endringer

Løype 1: Umbukta - riksgrensen

Løyper for rekreasjonskjøring med snøskuter skal fastsettes i eget kart, jamfør nasjonal forskrift § 4 a andre ledd, andre punktum. Kartet skal vise hvor løypene skal gå. Kartet inngår i kommunens vedtak om snøskuterløyper sammen med bestemmelsene om bruken av løyper. Kartet er en del av forskriften og er juridisk bindende. Det er kartet sammen med bestemmelsene i forskriften som utgjør de juridiske rammene for løypene.

Da forslag til løypetrasé 1 ble lagt ut til offentlig høring i forrige runde, ble det beskrevet at:

«Løypen vil gå mellom eksisterende parkeringsplass i Umbukta, krysse isen og til Riksgrensen. Lengde ca. 2,5 km.»

Etter innkomne merknader i høringsrunden ble det fremmet et politisk forslag om en justering av løypa slik at startpunktet ble ved Røde kors-hytta, derfra langs E12 til Fjellstua og ut på isen. Endringen ble kartfestet og det nye kartet ble fysisk delt ut til politikere ved den politiske behandlingen av saken. Årsaken til justeringen av traséen var at det ved den politiske behandlingen, var ønskelig å legge løypa lengre fra hytteområdet for å hensynta de høringsinnspill som hadde kommet med hensyn til støy for hytteområdet.

Kommunestyret vedtok således den 20.03.2018 følgende trasé for løype 1 fra Umbukta – riksgrensen:

«Startpunkt er parkeringsplassen ved Røde kors hytta, derfra langs E12 til Fjellstua og ut på isen etter kartfestet trase til riksgrensen. Fartsgrensen på land skal være 30 km, og på isen 30 km fram til riksgrensen.

Begrunnelse og avbøtende tiltak:

Løypetrassen er endret slik at den følger E12 traseen fra Røde Kors – hytta og til Umbukta Fjellstue. Deretter er løypa lagt ut på isen med 30 km fartsgrense til Riksgrensen. Løypetraseen er justert slik at den ikke kommer i nærheten av hytter og er således utenfor anbefalt minsteavstand med hensyn støy. Det vises til saksframstillingen og støysonkartet. Løypa vil således ikke i nevneverdig grad berøre de allmenne friluftsinnteresser. Dette tilsier også at det ikke vil være nødvendig å stenge denne løypa i høytidsdager for utfart. Løypa vil i hovedsak bli brukt av hyttefolk i Møgressfjellet/ Umbukta.»

Ordlyden i den vedtatte lokale forskriftens § 3 a hva gjelder denne løypa ble følgelig slik:

«. §3a Følgende løyper kan åpnes for rekreasjonskjøring
Følgende løyper kan åpnes for rekreasjonskjøring:

Løype 1. Umbukta – Riksgrensen

Startpunkt for løypa er parkeringsplassen ved Røde Kors hytta, derfra langs E12 til Fjellstua og ut på isen etter kartfestet trase til Riksgrensen. Fartsgrensen på land skal være 30 km/t på land og 30 km/t på isen. Det er ikke anledning til å stoppe å raste i løypa. Løypa stenges for kjøring etter 15. april av hensyn til reindriftsnæringen.»

Miljødirektoratet har i merknaden til den nasjonale forskriftens § 4a. uttalt at dersom det er aktuelt med større endringer av en trase, må man også vurdere behovet for en ny høringsrunde. Miljødirektoratet sier videre at det vil i liten grad være adgang til å endre vesentlig på traséen

eller bestemmelsene i lokal forskrift uten at det kreves en ny prosess. Årsaken er at alle parter som kan bli berørt skal få muligheten til å uttale seg. Nye løyper som tas inn i forskriften må på forhånd konsekvensutredes før en politisk behandling og deretter legges ut til offentlig høring.

Det er flere deler av løypa mellom Umbukta og Sverige som ble justert ved den politiske behandlingen i forrige runde. (Det legges ved kart som viser både vedtatte løype og løypa som var ute på høring.) I ettertid har det også vist seg at det ikke var praktisk gjennomførbart å stikke løypa i den traséen som var vedtatt. Følgelig endte man derfor opp med å måtte endre løypa nesten tilbake til den opprinnelige traséen som hadde vært ute på høring. Forskjellen mellom vedtatte løype og den løypa som var på høring er på det bredeste ca. 100 meter.

I praksis er løypa i dag stukket ut nær den traséen som var ute på forrige høring. Imidlertid er ikke den lokale forskriften med tilhørende kart i overensstemmelse med hverken den traséen som var ute på høring, eller den traséen som faktisk ble stukket ut.

Den vedtatte løypa med tilhørende forskrift og kart må derfor endres ved at det må gjøres et nytt vedtak og en endring av forskriften og kartet. Dette fordi, som nevnt ovenfor, kartet er en del av forskriften.

Løypa er nå på nytt konsekvensutredet, og sendes ut på en ny offentlig høring før en ny politisk behandling.

Den traséen som nå legges ut på offentlig høring, (kartet ligger som eget vedlegg), er følgende:

«Løype 1: Umbukta – riksgrensen

Løypen vil gå mellom eksisterende parkeringsplass ved Røde kors-hytten i Umbukta, krysse Glonkabekken hvorpå den fortsetter ca. 200 meter rett fram før den svinger mot sør og fortsetter tvers over isen til riksgrensen.

Fartsgrensen for løype 1 er 30 km/t. Det er forbudt å stoppe i løypa.

Løypa er åpen for kjøring til og med 15. april av hensyn til reindriftsnæringen.»

Det understrekes at det er kun traséen som ønskes endret og er temaet for denne høringen. Øvrige bestemmelser slik som fartsgrenser, rasting o.a. foreslås opprettholdt.

Kommunen vil likevel, etter at høringsuttalelsene har kommet inn, vurdere eventuelle avbøtende tiltak for denne løypa.

Løype 3: Østerdal – Litjumvatnet

Kommunestyret vedtok den 20.03.2018 følgende om løype nr. 3:

«Løype nr. 3.

Østerdal – Kallvatnet-Kvefsendalsbukta

Fra Østerdal til Lapsettjønna settes fartsgrensen til 30 km. Derfra til ned på Langtjønna settes fartsgrensen til 30 km, fordi området ved Steptjønna er trekkområde for rein. Løypa trekkes ned

på og over Langtjønna til båtutsettet. Dette for å få større avstand til de to hyttene mellom veien og Langtjønna. Fra Langtjønna og til Kvepsendalsbukta settes fartsgrensa til 50 km.

Begrunnelse og avbøtende tiltak:

Løypetraseen er endret for å få større avstand til to hytter slik som beskrevet ovenfor. Fartsgrense er redusert av hensyn til trekkområde for rein og støy knyttet til hytter i området. Løypa vil i hovedsak bli brukt til isfiske på Kallvatnet og vil ikke ha et endepunkt som tilsier nevneverdig økt trafikk. Det vises for øvrig til de ovennevnte forhold som er hensyntatt. Løypa vil derfor også kunne være åpen i høytids- og utfartsdager.»

I den lokale forskriftens § 3a er løypa beskrevet slik:

... «Løype 3. Østerdalen – Kvepsendalsbukta

Fra Østerdal til Lapsettjønna settes fartsgrensen til 30 km. Derfra til ned på Langtjønna settes fartsgrensen til 30 km, fordi området ved Steptjønna er trekkområde for rein. Løypa trekkes ned på og over Langtjønna til båtutsettet. Dette for å få større avstand til de to hyttene mellom veien og Langtjønna. Fra Langtjønna og til Kvepsendalsbukta settes fartsgrensa til 50 km/t. Løypa stenges for kjøring etter 15. april av hensyn av til reindriftsnæringen og naturmangfoldet. Av hensyn til reindriftsnæringen er resting forbudt og redusert hastighet 30 km/t fra Østerdal til Kallvatnet. På Kallvatnet settes fartsgrensen fram til Kvepsendalsbukta 50 km/t.»

Fra forhandlingsutvalget for motorferdsel i utmark som er oppnevnt av kommunestyret ble rådmannen den 26.09.18 bedt om at noen endringer og forlengelse av løypa ble utredet.

Løypa er på denne bakgrunn både foreslått endret og forlenget.

Den traséen som nå legges ut på offentlig høring, (kartet ligger som eget vedlegg), er følgende:

«Løypen følger anleggsveien fra Østerdal fram til Langtjønna, langs land ved Båtstrandlandet, over isen øst for Storholmen hvor den svinger tvers over isen og går langs land på østsiden av Kallvatnet, krysser Kvepsendalsbukta, opp Litj-Umdalen (mellom Nordre Litj-Umfjellet og Bledikvatnet) fram til Litjumvatnet. Løypen vil i starten være sammenfallende med den traséen som i dag brukes av hytteeiere i området (anleggsveien).

Fra Østerdal til Lapsettjønna settes fartsgrensen til 60 km/t. Mellom Lapsettjønna og Langtjønna settes fartsgrensen til 30 km/t, fordi området ved Steptjønna er trekkområde for rein. Fra Langtjønna og til Kvepsendalsbukta settes fartsgrensen til 60 km/t. Fra Langtjønna og til Kvepsendalsbukta settes fartsgrensen til 60 km/t. Fra Kvepsendalsbukta til Bledikvatnet er fartsgrensen 30 km/t. Fra Bledikvatnet til Litjumvatnet er fartsgrensen 50 km/t.

Løypen er åpen for kjøring til og med 15. april av hensyn av til reindriftsnæringen og naturmangfoldet.»

Når det gjelder denne løypa ønskes traséen endret og forlenget. I tillegg foreslås endrede fartsgrenser. Øvrige bestemmelser foreslås opprettholdt.

Kommunen vil likevel, etter at høringsuttalelsene har kommet inn, vurdere eventuelle avbøtende tiltak også for denne løypa.

Løype 2: Umbukta – Fisklausvatnet

Løypa ble vedtatt den 20.03.2018 av kommunestyret, men den ble påklaget av bl.a. Mattilsynet. Kommunestyret vedtok den 15.11.2018 å ta Mattilsynets klage til følge og opphevet således vedtaket av 20.03.2018 hva gjelder denne løypa.

Store deler av skuterløypa ligger i nedslagsfeltet til Mo vannverk som forsynes av vann fra Akersvatnet.

Økt skuteraktivitet i nedslagsfeltet medfører økt risiko for forurensning. Mo vannverk har ikke noen fysisk barriere mot kjemiske og fysiske forurensninger i vannbehandlingen. Mo vannverk ble godkjent i 2011 og da var en av forutsetningene for godkjenningen at situasjonen i nedslagsfeltet og i kilden skulle opprettholdes slik den var da. Dette tilfredsstiller også det nasjonale målet om at drikkevannskilder skal beskyttes mot forurensninger slik at behovet for vannbehandling blir minst mulig.

Rana kommune har ivaretatt sine forpliktelser hva gjelder vannforsyning og drikkevann ved vedtak av kommuneplan 2016 - 2028. I kommuneplanens pkt 6.1 heter det at:

«Drikkevannskilder er særskilt sårbare, og tiltak i/ ved drikkevann må ikke være av en slik karakter at det kan skade drikkevannskvaliteten eller gi fare for akutt forurensning. Tiltak som kan være til hinder for drift av drikkevannskilder tillates heller ikke. Motorisert ferdsel på/ i drikkevann skal holdes ned på et minimumsnivå med tanke på å beskytte drikkevannskilden. På/ i/ ved vann som er 1. hygieniske barriere (bl.a. Akersvatnet) skal det vises særskilt stor forsiktighet.»

Kommunen har dermed selv vedtatt å ta hensyn til råvannskilde og drikkevann, noe som er i tråd med forskriftskrav og nasjonale mål for vann og helse

Sett hen til bestemmelsene i kommuneplanen, drikkevannsforskriften og nasjonale mål for vann og helse at det skal vises særskilt stor forsiktighet ved motorisert ferdsel på/i/ved vann som er 1. hygieniske (bl.a. Akersvatnet), ønskes det å slette løypetraséen i sin helhet. Dette for å unngå økt motorisert ferdsel og potensielt forurensende aktivitet i området som igjen kan gå ut over hensynet til trygt drikkevann.

Følgelig foreslås følgende endring:

Løype 2 slettes i sin helhet.

Endring av § 7

Kart over snøskuterløypetraséen er en del av forskriften og utgjør sammen med bestemmelsene i forskriften de juridiske rammene for løypene. Løypene skal således stikkes nøyaktig etter de kartkoordinatorer som fremkommer av kartet. Vær og snøforhold kan imidlertid gjøre det hensiktsmessig å stikke løype med noen meters slingringsmonn mellom år. For å sikre slik fleksibilitet ønsker kommunen å ta inn en bestemmelse i forskriften som sier at løypene skal stikkes i tråd med kartfestet trasé, men kan avvike med inntil 15 meter der det er nødvendig for å sikre en funksjonell og sikker løypetrasé. En slik tilpasning av traséene kan ikke kommunen se kommer i konflikt med de hensyn kommunen skal ivareta i prosessen fram mot at løypene fastsettes. Dette særlig sett hen til at en eventuell endring av en eller flere løypetraséer kun skal

skje dersom det er nødvendig for å sikre en funksjonell og sikker løypetrasé. Begrensningen om inntil 15 meter er en relativ liten justering som ikke kommer i konflikt, hverken i større eller mindre grad enn hva som fremkommer av de utredninger som er foretatt i forhold til de hensyn kommunen plikter å ta etter gjeldende regelverk. Følgelig foreslås § 7 endret slik at den får et nytt andre ledd (kalt bokstav b) med følgende ordlyd:

«Løypene skal stikkes i tråd med kartfestet trasé, men kan avvike med inntil 15 meter der det er nødvendig for å sikre en funksjonell og sikker løypetrasé.»

De eksisterende bestemmelsene i § 7 er forskjøvet nedover slik at tidligere andre ledd i bestemmelsen er nå nytt tredje ledd osv.

Endring av § 4

§ 4 foreslås endret slik at den fortsatt har 8 ledd, men at eksisterende sjuende ledd blir flyttet til § 5 og at bestemmelsen får et nytt 8. ledd (kalt bokstav h).

Det nye siste leddet har slik ordlyd:

«h) I forbindelse med større arrangementer, som f.eks. Blå vägen-rennet, isfiskekonkurranser o.l., kan kommunen stenge løypene.»

Denne endringen foreslås lagt inn da det hender det er arrangementer i områdene hvor løypene ligger, da spesielt i området hvor løype 1 ligger. Ved å legge inn dette kan løypen(e) stenges slik at de ikke er til hinder eller sjenanse for arrangementene som ønskes gjennomført i de aktuelle områdene. Det er arrangør av de ulike arrangementene som må henvende seg til kommunen med ønske om stenging av løypen(e), hvor de også må angi for hvilket tidsrom dette ønskes. Det er videre kommunen som gjør vurderingene om hvorvidt løypene kan og bør stenges og for hvilket tidsrom.

Endring av § 5

I eksisterende vedtatte forskrift heter det at reglene i motorferdselloven med forskrift gjelder i tillegg til reglene for kjøring i løypene. Denne bestemmelsen er nå foreslått flyttet fra § 4 til § 5 da det ses på som den mest hensiktsmessige plasseringen av bestemmelsen.

Forskrift om kjøring med motorvogn i terrenget og på veg som ikke er åpen for alminnelig ferdsel gjelder for kjøring i rekreasjonsløyper. I denne forskriftens § 3 «Vikeplikt» heter det bl.a. at fører av motorvogn uansett har vikeplikt i forhold til annen ferdsel.

Av sikkerhetsmessige hensyn og for å sikre at brukere av rekreasjonsløypene er bevisste denne regelen, foreslås en presisering av denne bestemmelsen og en eksplisitt benevning av denne forskriften lagt til i den lokale forskriften for rekreasjonskjøring.

Følgelig foreslås det at § 5 får nytt 8. ledd (kalt bokstav h) med denne ordlyden:

«Fører av snøskuter har alltid vikeplikt for skiløpere/annen ferdsel. Reglene i motorferdselloven m/forskrift, samt reglene i forskrift om kjøring med motorvogn i terrenget og på veg ikke åpen for alminnelig ferdsel, gjelder i tillegg til reglene for kjøring i løypene.»

Endring av § 12

I vedtatt lokal forskrifts § 12 står det:

«Kjøring i løypene uten å kjøpe eller medbringe kjøretillatelse medfører tilleggsgebyr. Tredje gangs overtredelse fører til utestengelse fra løypene i to år. Det vises for øvrig til motorferdslovens § 12.»

I følge motorferdsellovens § 12 b) er det statens naturoppsyn som har hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr. Kommunene kan gi bestemmelser i den lokale forskriften om betaling for bruk av snøskuterløyper. Det er imidlertid ingen hjemmel i motorferdselsregelverket for å kunne ilegge tilleggsgebyr, som i dette i tilfellet vil være en reaksjon for ikke å ha gyldig oblat eller løyve. Dette vil bli et privatrettslig forhold mellom kommunen og den som kjører. Kommunen har således ingen offentligrettslig hjemmel, derav heller ingen rett til å kreve tilleggsgebyr i forskrifts form. Den lokale forskriften må derfor endres.

Kommunen kan kontrollere at gebyr er betalt ved å anmode fører om å dokumentere dette. Kommunen har i utgangspunktet ingen adgang til å kreve dokumentasjonen framlagt og kan heller ikke kreve å få se førerkort. Kontroll som utføres av kommunen kan i denne sammenheng ikke være særlig inngripende. Når kommunen ikke kan kreve å få dokumentasjon fremlagt vil det være vanskelig å håndheve utestengelsesbestemmelser, som uansett vil være av privatrettslig karakter. Således foreslås også bestemmelsen om utestengelse ved tredje gangs overtredelse tatt ut av den lokale forskriften.

På denne bakgrunn foreslås det at § 12 får følgende ny ordlyd:

«§ 12 Straffeansvar

- a) Det vises til motorferdsellovens § 12 (straffeansvar): «Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne lov eller forskrifter, regler eller vilkår fastsatt i medhold av loven, eller medvirker hertil, straffes med bøter.»*
- b) Overtredelse av motorferdselloven med tilhørende nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag, kan føre til anmeldelse.»*

Redaksjonelle endringer

Det foreslås å gjøre flere rent redaksjonelle endringer. Dette for å rette opp i feil som av ulike årsaker har kommet inn i forskriften. I tillegg foreslås det å legge til bokstaver foran hvert ledd i de bestemmelsene som her blir endret, for at det skal være lettere å orientere seg i forskriften.

Gjennomgang av løyper med reinbeitedistriktene

Motorferdslovens §4a stiller krav til at løypene ikke skal være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften eller kreve terrenginngrep. I den østlige del av Rana, fra Saltfjellet til området rundt Umbukta, har det i forbindelse med tidligere prosess for etablering av rekreasjonsløyper, vært signalisert en bekymring og motstand mot gjennomføring av løyper. Reinbeitedistriktene har vært tydelig på at reindriftsarealene på vinterstid er begrenset til den østlige del av Rana og at det er en utfordring å kombinere disse områdene med rekreasjonsløyper.

Forhandlingsutvalget har gjennom tidligere prosesser hatt flere møter med reindriftsnæringen. Ildgruben reinbeitedistrikt er blitt forelagt de aktuelle justeringene. De har ingen merknader og kan akseptere de foreslåtte endringene og forlengelse.

Hva gjelder Løype 3 fra Østerdal - Kaldvatnet - Kvepsendalsbukta er endringen og forlengelsen initiert av reinbeitedistriktet fordi den tidligere traséen berørte viktige beiteområder. Forslag til ny trasé er et resultat av samarbeid mellom Ildgruben reinbeitedistrikt og kommunestyrets forhandlingsutvalg. Løsningen fremstår som god for begge parter.

Møte med svenske myndigheter angående grensekryssing

I forbindelse med å realisere løype fra Umbukta til Sverige har grensekryssing vært tema i prosessen. Forhandlingsutvalget hadde i forrige runde en dialog med Länsstyrelsen i Västerbottens län, og har fått avklart en rekke spørsmål relatert til grensekryssing på Uma.

«Jf. møtet med Länsstyrelsen har hverken länsstyrelsen eller Storumans kommun i utgangspunktet problemer med at det fastsettes en løype over Uma på norsk side med påkobling til led på Över-Uman på svensk side. Det er imidlertid viktig for länsstyrelsen at dette håndteres på en god måte av Storumans kommun. Länsstyrelsen vil se på helheten i saken, før de ønsker å uttale seg om noe konkret. Det understrekes at det er svært viktig med godt samarbeid mellom Storumans kommun, Rana kommune og reindriftsnæringen. Dersom løypen blir fastsatt, bør den evalueres etter første sesong. en påkobling vil antagelig generere mye skutertrafikk på Över-Uman.

I nærmere fremtid vil forhandlingsutvalget ta kontakt med Storumans kommun å få avklart muligheten grensekryssing.»

Forhandlingsutvalget vil også i denne høringsrunden ha kontakt med aktuelle svenske myndigheter. Svenske myndigheter er også høringspart.

Bestemmelser, herunder om rasting

Kommunen skal gi bestemmelser om bruken av løypene som minimum omfatter regler om fartsgrenser og kjøretider. Vegtrafikkloven gjelder også for kjøring med snøskuter. Lavere fartsgrenser enn angitt i vegtrafikkloven skal vurderes for hele eller deler av løypen av hensyn til sikkerhet, støypåvirkning osv. Det skal også vurderes om det er tider på døgnet og/eller tider av året hvor kjøring ikke skal være tillatt (helge-/helligdager, hensyn til reindrift etc.). Det er ikke tillatt med kjøring i løypene etter 5. mai. I områder sentrale for reindrift (kalving/flytting) skal løypene stenges etter 25. april. Fylkesmannen kan bestemme at løypene skal være stengt i andre tidsrom.

I merknader til forskriften, sies det følgende om rasting:

«Kommunen bør også gi bestemmelser om kjøring ut fra løypene i forbindelse med rasting. I utgangspunktet vil det ikke være tillatt å kjøre utenfor løypene. Nødvendig stopp og rasting må skje så nære løypa som mulig. Av sikkerhetsmessige grunner kan det likevel være nødvendig å fravike løypa noe. Kommunene bør angi hvor langt ut av løypa det eventuelt er tillatt å kjøre, eventuelle områder der rasting ikke skal være tillatt mv. Terrenget vil ha betydning for hvor langt det er nødvendig å kjøre ut av løypa for å stoppe. Kommunen bør fastsette en øvre grense som ikke bør overskride 30 meter. Det er bare kjøring i rett linje ut fra løypa som kan aksepteres, kjøring langsetter løypa i en 30-metersavstand vil være ulovlig.»

Kart

Løypene for snøskuter skal fastsettes i eget kart. Snøskuterløypene skal tegnes inn i kartet til kommuneplanens arealdel. Kartlinjen er kun til informasjon og har ikke rettslig virkning.

Grunneiersamtykke

Motorferdselloven innskrenker ikke grunneiers rett til å nekte ferdsel over egen eiendom. Kommunen kan ikke treffe vedtak om snøskuterløype(r) før grunneier har samtykket i at det kan foregå snøskuterkjøring på deres eiendom. Dette gjelder så vel privat som offentlig eiendom. Dersom grunneiers samtykke ikke foreligger skriftlig, må kommunen vurdere alternative løsninger, evt. ta ut løypeforslagene.

Eksplositte nye samtykker vil bli innhentet før vedtak om foreslåtte endringer i den lokale forskriften om snøskuterløyper treffes.

Hensyn kommunen skal og bør ta ved fastsettelse av snøskuterløyper

Etter motorferdselloven § 1 er formålet med loven «ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen.»

Av lovens forarbeider fremgår det at begrepet "naturmiljø" skal forstås i videste betydning. Det omfatter både naturlandskap med mark, planteliv, dyreliv og andre miljøverdier som ren luft, rent vann, landskap, stillhet og ro. Formuleringen "fremme trivselen" innebærer at loven også tar sikte på å tilgodese rekreasjonsverdier, friluftsliv og naturopplevelser. Videre er utgangspunktet for reguleringen å begrense den motoriserte ferdselen til formål og behov som har en allment akseptert nytteverdi, og derved begrense unødvendig kjøring og fornøyleskjøring. Dessuten bidrar regelverket til at de transporter som er tillatt, foregår til minst mulig skade og ulempe.

Regelverket definerer hvilke begrensninger kommunen har og hvilke hensyn kommunen plikter å ta ved etablering av løypene. Regelverkets begrensninger oppsummeres i følgende punkter:

- Løypene skal ikke legges i eksisterende verneområder eller foreslåtte verneområder etter naturmangfoldloven.
- Løypene skal ikke legges i nasjonale villreinområder
- Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften. Herunder særverdiområder, minimumsbeiter og vinterbeiteområder. Det oppfordres også til en tidlig og god dialog med reindriftsinteressene.
- Løypene skal ikke kreve terrenginngrep. Herunder bl.a. synlige, permanente spor i barmarksesongen.

Hensyn kommunen plikter å ta oppsummeres i følgende punkter:

- Støy
- Friluftsliv
- Naturmangfold
- Bolig- og hytteområder

- Landskap
- Kulturminner og kulturmiljø
- Sikkerhet for de som kjører og andre

Konsekvensene som følger av løypene er utredet i en egen konsekvensutredning. Konsekvensutredningen viser virkningen løypene vil ha for friluftsliv og naturmangfold i plan- og influensområdet. I konsekvensutredningen er friluftslivsområdene der løypene planlegges presentert og kartlagt, og betydningen av disse områdene er vurdert opp mot øvrige friluftslivsområder i kommunen. I tillegg til de hensyn og forbud som er omtalt ovenfor inneholder konsekvensutredningen også følgende forhold:

- *Influensområde*

I følge nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 4 a., sjette ledd, skal konsekvensutredningen omfatte også løypenes influensområde, altså det området som blir påvirket av en etablering. Det er altså ikke bare virkningene på friluftsliv og naturmangfold i selve snøskuterløypene som er relevant, men også virkninger for områdene utenfor løypene som berøres.

- *Håndheving av regelverk*

For alle utredningstemaer i konsekvensutredningen skal mulighetene for en effektiv håndhevelse av regelverket inngå.

- *Merking av løyper, drift/vedlikehold, brukerbetaling*

Kommunen har det overordnede ansvaret for at løypene er tilstrekkelig merket, men kan inngå avtaler med andre aktører om drift og vedlikehold av løypene. Merking av løypene skal i hovedsak ikke være permanent, men i noen områder kan det være aktuelt med fastmerking, f. eks. i områder hvor løypa går gjennom kalvingsland for reinsdyr fordi det i slike områder kan være vanskelig å hente inn merkestikkene på våren uten at reinen forstyrres. En eventuell fastmerking bør være et samarbeid mellom kommunen og fylkesmannen.

- *Forhold til dagens praksis*

En viktig del av hensikten med å opprette rekreasjonsløyper er å skape en kanaliseringseffekt samt en større grad av forutsigbarhet med tanke på hvor man kan forvente snøskutertrafikk. Dette vil få konsekvenser for dagens dispensasjonspraksis etter forskriften § 5b. I dag er det svært få områder i Rana der det ikke tillates noen form for snøskutertrafikk. Dersom kommunen får løyper for allmenn rekreasjonskjøring, må man kunne anta at også funksjons-/bevegelsehemmedes behov for friluftsliv og rekreasjon i stor grad kan dekkes gjennom kjøring i disse. Unntaket her vil være transport til egen hytte med bakgrunn i legeerklæring og enkelte andre «unntakstilfeller» begrunnet i særlige behov som ikke kan dekkes på annen måte.

Oppsummering

Kommunestyret fastsatte den 20.03.2018 i medhold av motorferdselloven § 4 a og § 4a i forskrift om bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag, lokal forskrift om snøskuterløyper i Rana. Den lokale forskriften ønskes nå endret. Følgende endringer foreslås i den lokale snøskuterforskriften:

- 1) Endring av to snøskuterløyper:
  - Løype 1: Umbukta – riksgrensen
  - Løype 3: Østerdal – Kallvatnet – Kvepsendalsbukta

- 2) Endring av antall løyper ved at løype 2 Umbukta – Fisklausvatnet slettes.
- 3) Endring av § 7 hvor det er lagt til et nytt andre ledd i bestemmelsen om muligheten for å avvike løypetraseen med inntil 15 meter.
- 4) Endring av § 4, slik at syvende ledd flyttes til § 5
- 5) Endring av § 5, slik at den får et nytt 8. ledd om vikeplikt
- 6) Endring av § 12 om straffeansvar
- 7) I tillegg foreslås rent mindre redaksjonelle endringer i forskriften.

Høringsforslaget inneholder kart som viser løypeendringene som er foreslått og utkast til de kommunale bestemmelsene om bruken av løypene. Kommunen har i dette høringsforslaget gjort rede for hvordan de særskilte hensynene som kommunen plikter å ta er vurdert. Kommunen har utredet virkningen av snøskuterløyper for friluftsliv og naturmangfold. Utredning og kartlegging fremgår av konsekvensutredningen. I konsekvensutredningen har kommunen vurdert og redegjort for endringsforslagene til snøskuterløypene.

Endringsforslagene til den lokale snøskuterløypeforskriften sendes nå på høring etter reglene for høring av kommuneplan, jamfør plan- og bygningsloven § 11-14. Dette innebærer at endringsforslaget nå sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn. Det kunngjøres i minst en lokal avis og gjøres tilgjengelig i digitale medier. Fristen for å gi uttalelse er seks uker fra annonsedato.

Vedlegg:

1. Offentlig ettersyn: Konsekvensutredning rekreasjonsløyper for snøskuter
2. Offentlig ettersyn: Kart: 1. Umbukta-Riksgrensen
3. Offentlig ettersyn: Kart: 3. Østerdal-Kallvatnet-Kvepsendalsbukta
4. Referat: møte med Ildgruben reinbeitedistrikt
5. Offentlig ettersyn: Endring av Forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter, Rana kommune